

Studiegids
Post HBO Registeropleiding
Psychomotorische Kindertherapie
2011 - 2014

Stichting Le Bon Départ
Opleidings- en Kenniscentrum voor Psychomotorische Kindertherapie

Secretariaat:

Maxime Meijer
Van den Brandelerkade 27
2313 GW Leiden
Telefoon 071-3411703
bereikbaar op dinsdag en vrijdag van 10.00 - 15.00 uur
E-mail: secretariaat@lebondepart.nl

Directeur: Ineke Goedhart

Mobiel: 06-53361218
E-mail: i.goedhart@synergetica.nl

Opleidingslocatie:

Veldzicht 2b
3454 PW Utrecht - De Meern

KvK: 41102904

Website: www.lebondepart.nl

Inhoudsopgave

Algemene informatie

<i>Inleiding</i>	4
<i>Wat is psychomotorische kindtherapie</i>	4
<i>Doel van de opleiding</i>	5
<i>Toelatingseisen</i>	5
<i>Studieduur en -belasting</i>	5
<i>Praktijkopdrachten</i>	5
<i>Leertherapie</i>	6
<i>Tussentijdse toetsing en afsluiting</i>	6
<i>Presentie</i>	6
<i>Didactische werkvormen en studieactiviteiten</i>	6
<i>Onderwijs- en examenreglement</i>	7
<i>Erkende Registeropleiding</i>	7
<i>Registratie NVPMT</i>	7
<i>Kosten</i>	7
<i>Bepalingen betalingswijze</i>	8
<i>Annuleringsregeling</i>	8
<i>Studie onderbreken en weer instromen</i>	8

Opbouw curriculum

<i>Vakken 1e studiejaar</i>	9
<i>Vakken 2e studiejaar</i>	11
<i>3E studiejaar: de stage, de scriptie en het afstuderen</i>	14
<i>Lesdata 2011 - 2012</i>	17

<i>Algemene voorwaarden</i>	18
<i>Overige informatie</i>	20

Algemene informatie

Inleiding

Vanaf 1986 verzorgt de Stichting Le Bon Départ de deeltijd post HBO Registeropleiding Psychomotorische Kindertherapie (PMKT). Onder de term psychomotoriek wordt verstaan dat het bewegingsaspect van gedrag nauw samenhangt met alle andere gedragsaspecten. In de voortdurende interactie tussen kind en omgeving doet gedrag zich voor als een eenheid. Theoretisch zijn er verschillende gedragsaspecten te onderscheiden, te weten fysische, chemische, biologische, sensorische, motorische, emotionele, cognitieve en sociale. Gedragsaspecten zijn wel te onderscheiden maar nooit te scheiden, zij beïnvloeden elkaar voortdurend. Uit onderzoek blijkt dat omgevingsfactoren blijvend van invloed kunnen zijn op het functioneren van het brein.

Met behulp van psychomotorische kindertherapie wordt het kind aangesproken op zijn of haar eigen kracht en er daarmee kunnen nieuwe gedragkenmerken worden verworven.

Door de koppeling van bewegen, ritme, muziek en spel biedt psychomotorische kindertherapie mogelijkheden om het totale bewegingsgedrag van kinderen te stimuleren. Ritme in vorm, klank en beweging kan kinderen helpen om de wereld om hen heen te begrijpen en te hanteren. In de opleiding Psychomotorische Kindertherapie zijn bewegen, ritme en muziek belangrijke uitgangspunten. Daarnaast doceren wij andere methoden en technieken zoals spel en creatieve middelen die het hulpverleningsaanbod kunnen verrijken.

De opleiding PMKT start elk jaar in september. De opleiding is kleinschalig en zelfstandig en onderhoudt nauwe banden met de beroepsvereniging; de Nederlandse Vereniging voor Psychomotorische Kindertherapeuten (NVPMT). Na de opleiding kunnen studenten het registratietraject volgen bij de NVPMT en zich registreren als zelfstandig therapeut. Op termijn zal de NVPMT zich aansluiten bij de Federatie Vaktherapeutische Beroepen. Opleiding en Beroepsvereniging nemen deel aan het Platform Bewegen en Hulpverlening dat nauwe banden onderhoudt met het internationale European Forum of Psychomotricity.

Wat is psychomotorische kindertherapie

Psychomotorische kindertherapie (PMKT) is therapie voor kinderen die vastlopen in hun ontwikkeling en dat in hun gedrag laten zien. Ze kunnen bijvoorbeeld moeilijk contact maken, zijn agressief of vertonen juist sterk teruggetrokken gedrag. Maar ook faalangst, gespannenheid, eet- en slaapproblemen kunnen duiden op een belemmering in de ontwikkeling. Behalve in het gedrag ziet men ontwikkelingsproblemen vaak terug in de motoriek. Denk hierbij aan onhandigheden, houterig bewegen, overbeweeglijkheid en weinig of geen lichaamsbesef. B.v. in geval van autisme, ADHD of Asperger. Opvallend of afwijkend bewegingsgedrag kan een dieperliggende emotionele oorzaak hebben. Maar het omgekeerde kan ook het geval zijn. Een houterige manier van bewegen kan sociale en emotionele problemen tot gevolg hebben. Dit kan uiteindelijk een belemmering vormen voor de persoonlijkheidsontwikkeling van het kind. In beide gevallen kunnen kinderen baat hebben bij psychomotorische kindertherapie. De therapie biedt kinderen de mogelijkheid om negatieve ervaringen te verwerken, nieuwe ervaringen op te doen en ander gedrag te laten zien.

Psychomotorische kindertherapie heeft als doel de ontwikkeling weer op gang te brengen en te begeleiden zodat ouders en kind (en school) in staat zijn op eigen kracht verder te gaan. Startpunt in de therapie is het werken vanuit de sterke kanten van het kind. De therapeut laat zich leiden door wat het kind in beweging en spel laat zien. Het kind krijgt vertrouwen in de therapeut en kan bij de ervaringen komen waar de ontwikkeling is vastgelopen. De therapeut helpt het kind om zichzelf beter te begrijpen en te accepteren.

Afhankelijk van de hulpvraag kiest de therapeut voor ontwikkelingsgerichte, oplossingsgerichte of ik-versterkende interventies. In de therapie wordt gebruik gemaakt van beweging, lichaamsgericht spel, ritme, verbale en non-verbale technieken. Bewegingssituaties, creatieve materialen en muzikale middelen geven het kind gelegenheid uit te drukken wat het vaak met woorden (nog) niet kan uiten. Spelenderwijs en in een veilige en vertrouwde situatie kan het kind nieuwe gedragspatronen exploreren en eigen maken. De leeftijd van de kinderen die met pmkt behandeld worden is doorgaans van 4 tot en met 12 jaar. Zeer jonge kinderen, baby's en peuters kunnen op een aangepaste wijze met pmkt geholpen worden.

Doel van de opleiding

De post HBO Registeropleiding Psychomotorische Kindertherapie stelt zich ten doel professionals te scholen in het therapeutisch benaderen en behandelen van kinderen. Afgestudeerden zijn o.a. werkzaam in het (speciaal) onderwijs, in jeugdzorginstellingen, in de ambulante hulpverlening of in een eigen praktijk. De belangstelling en vraag naar psychomotorische kindertherapie neemt toe.

Toelatingseisen

Tot de opleiding Psychomotorische Kindertherapie worden studenten toegelaten die in het bezit zijn van minimaal een afgeronde HBO opleiding die aansluit op de doelstellingen van de opleiding PMKT. Dit betreft onder meer opleidingen op pedagogisch gebied (PABO, SPH, ALO, MW), of op therapeutisch terrein (psychologie, muziektherapie, initiële opleiding PMT, drama-dans of speltherapie) of op paramedisch vlak (fysiotherapie, oefentherapie Cesar of Mensendieck, ergotherapie, logopedie).

Van de student wordt verwacht dat hij/zij over enige muzikale basiskennis beschikt dan wel bereid is om hieraan te werken.

Tevens dient de student over een goede beheersing van de Nederlandse taal te beschikken, zowel schriftelijk als mondeling (Hbo-niveau).

Daarnaast is tenminste 2 jaar werkervaring vereist.

Er van uitgaande dat aan bovenstaande toelatingseisen is voldaan, kan men zich inschrijven middels het aanmeldingsformulier. Het aanmeldingsformulier is te downloaden via de website www.lebondepart.nl of op te vragen bij het secretariaat.

Wanneer aan 1 of meerdere toelatingseisen niet wordt voldaan wordt uw aanvraag ter toetsing voorgelegd aan de opleidingscommissie.

Studieduur en -belasting

De opleiding bestaat uit 3 studiejaar. Een studiejaar loopt van september t/m juni. In de eerste twee studiejaar vinden de colleges plaats op de zaterdag, in principe om de 14 dagen. De lessen starten om 9.30 en eindigen om 16.30 uur.

In het 3e jaar, het stagejaar, worden (ook op zaterdag) 9 maandelijkse begeleidde intervisiebijeenkomsten gehouden. In het stagejaar is individuele supervisie verplicht en omvat minimaal 11 gesprekken met een aan de opleiding verbonden supervisor. Om aan tentameneisen, studie- en stageopdrachten te kunnen voldoen, moet de student - buiten de leszaterdag om - rekenen op 7 à 8 studie-uren per week.

Eindpresentatie en diploma-uitreiking vinden plaats in oktober, aansluitend op het 3e studiejaar.

Praktijkopdrachten

Tijdens de eerste twee studiejaar moeten voor diverse vakken praktijkopdrachten (met kinderen) worden uitgevoerd. Studenten die geen werkkring hebben, zijn verplicht in een organisatie een plaats te zoeken (eventueel als vrijwilliger) om deze praktijkopdrachten te kunnen uitvoeren.

Leertherapie

In het 1e studiejaar is het volgen van een aantal sessies leertherapie (buiten de lesdagen om) verplicht. Het betreft een kennismaking door de student in 3 tot 5 sessies met een bij voorkeur bewegings- c.q. lichaamsgerichte therapievorm. Doel van de leertherapie is:

- de student aan den lijve te laten ondervinden hoe er in een therapeutische sessie gewerkt kan worden;
- de student te laten ervaren hoe het voelt om eigen 'blokkades' tegen te komen en te ervaren waar reacties vandaan kunnen komen;
- de student te laten ervaren welke knelpunten moeten worden opgelost om de ontwikkeling naar therapeut mogelijk te maken.

Het ondergaan van leertherapie biedt de student aanknopingspunten voor het formuleren van persoonlijke leerdoelen ten aanzien van therapeutische vaardigheden en biedt de student zicht op het toekomstig professioneel handelen.

Mogelijkheden voor leertherapie zijn terug te vinden op de website www.lebondepart.nl.

Tussentijdse toetsing en afsluiting

Elk studiejaar is in lesblokken verdeeld. Na elk lesblok worden kennis, inzicht en vaardigheden getoetst. Na elk blok vinden tentamens plaats, of worden studieopdrachten ingeleverd. Door middel van het bijhouden van een portfolio wordt het persoonlijke ontwikkelingsproces tot therapeut gevolgd en besproken. Om toegelaten te kunnen worden tot het 3^e studiejaar, het stagejaar, moeten alle vakken uit het 2^e studiejaar zijn afgerond. Deze eis geldt tevens voor de overgang van het 1^e naar het 2^e studiejaar. Aan de hand van het bijgehouden portfolio vinden aan het einde van het eerste en tweede leerjaar eveneens toetsmomenten plaats ten aanzien van de ontwikkeling van therapeutische vaardigheden.

De opleiding wordt afgesloten met het afstuderen. Men dient hiertoe alle tentamens met voldoende beoordeling te hebben afgesloten en stage en scriptie volgens de normen van het opleidingsreglement te hebben gedaan c.q. gemaakt.

Presentie

Er wordt per lesdag een presentielijst bijgehouden. Per vak gelden uiterste absentienormen. Worden deze overschreden dient een vervangende opdracht te worden gemaakt. De extra kosten die een vervangende opdracht met zich meebrengt, dient de student zelf te betalen. Heeft een student op het totaal van alle vakken meer dan 10% van de lessen verzuimd, dan kan men van het eindexamen worden uitgesloten. Eén en ander ter beoordeling aan de directie, gehoord hebbende de docenten.

Didactische werkvormen en studieactiviteiten

De studenten hebben diverse opleidingsachtergronden en werkervaring. Van deze diversiteit wordt in de contacturen gebruik gemaakt. Vanaf de eerste lesbijeenvakkomsten wordt het samenwerken gestimuleerd. Dit groepsproces en de persoonlijke therapeutische vorming, is een essentieel onderdeel in de opleiding tot psychomotorische kindertherapeut. Ook als (theoretische) kennis bij de student al aanwezig is, wordt dit groepsproces dermate belangrijk gevonden dat vrijstellingen niet worden gegeven. De interactie tussen studenten onderling en het toetsen van eigen waarden en normen aan mensbeelden, psychologische stromingen, theorieën over ontwikkeling en defensiemechanismen maken deel uit van dit leerproces.

Om de studenten van begin af aan een volledig beeld mee te geven van het beroep vormen casuïstiek en praktijkopdrachten een belangrijk element in de opleiding. Naast hoorcolleges worden ook werkcolleges gegeven, die gezamenlijk gepresenteerd en besproken worden. Thuisopdrachten zijn meestal individueel, maar bij een aantal vakken wordt een groepsopdracht gegeven.

Praktische vaardigheden zoals observeren, analyseren, testen, gespreksvaardigheden, behandelingsplannen opstellen, rapporteren, bewegings- en muzikale interventietechnieken, komen, indien opportuun, in alle vakken aan bod. De lesblokken zijn zo samengesteld dat theorie en het oefenen van praktische vaardigheden in elkaars verlengde liggen, waardoor de integratie van theorie en praktijk tot stand kan komen.

Van de student wordt zelfwerkzaamheid verwacht in het bestuderen van de opgedragen studiestof en het leveren van een actieve bijdrage tijdens de bespreking ervan in de contacturen.

In het 2e studiejaar vormt het vak therapeutische vaardigheden in diverse praktijksettingen een doorgaande lijn waarin de therapie in de praktijk en de eigen ontwikkeling tot therapeut samenkomen. Het vermogen tot zelfreflectie en het hebben van een integere therapeutische attitude zijn basisvoorwaarden voor elke therapeut. Ook in dit leerproces wordt veel zelfwerkzaamheid van de student verwacht.

Onderwijs- en examenreglement

Studenten ontvangen bij aanvang van de studie het onderwijs- en examenreglement (OER) waarin zijn opgenomen de regels m.b.t. het onderwijs, het tentamineren, het examineren en de klachtenregeling. Dit reglement is ook te vinden op de website www.lebondepart.nl.

Erkende Registeropleiding

Aan de opleiding Psychomotorische Kindertherapie is in 2002 door de Stichting Post HBO Nederland het keurmerk "Post HBO Registeropleiding" toegekend. Afgestudeerden ontvangen een getuigschrift van de Stichting Post HBO Nederland en worden bovendien geregistreerd in het Landelijk Register Abituriënten van deze stichting.

Registratie NVPMT

Om de verdere groei en ontwikkeling van therapeuten te bevorderen en om voortdurend de kwaliteit van onze therapeuten te waarborgen hanteert de beroepsvereniging sinds 1998 een eigen registratiesysteem en beroepsregister. Degenen die de opleiding pmkt hebben afgesloten met een diploma en zich bij de Nederlandse Vereniging voor Psychomotorische Kindertherapie (NVPMT) willen laten registreren, dienen een traject te doorlopen van intercollegiale toetsing bestaande uit supervisie en intervisie, werkpraxis en bij- en nascholing (zie verder de registratievereisten zoals geformuleerd in het Beroepsprofiel Psychomotorisch Kindertherapeut, op te vragen bij de NVPMT).

Kosten

Inschrijfgeld: bij aanmelding dient € 100,- inschrijfgeld te worden voldaan.

Opleidingskosten: de opleidingskosten bedragen voor het 1e studiejaar € 3.300,-. De studiekosten van het tweede jaar zijn gelijk aan de kosten van het 1e jaar, verhoogd met een jaarlijkse indexering (CBS). De studiekosten voor het 3e jaar bedragen de helft van de kosten van het voorafgaande 2e jaar. De genoemde bedragen zijn inclusief readermateriaal, scriptiebegeleiding en examenkosten.

De opleidingskosten dienen per jaar te worden voldaan volgens de *bepalingen betalingswijze*. De student ontvangt hiertoe in juli een factuur.

Bijkomende kosten:

- boeken e.d. (indicatie 1e jaar ca. € 400,-; 2e jaar ca. € 300,- 3e jaar ca. € 100,-);
- 3 tot 5 sessies leertherapie in het 1e studiejaar (indicatie € 60 - € 90 per uur);
- 11 individuele supervisiegesprekken in het 3e (stage)jaar (indicatie € 75,- per sessie);
- in voorkomende gevallen kunnen extra kosten gemoeid zijn met vervangende opdrachten als gevolg van gemiste lessen, kosten voor hertentamens en bij vertraging door bijv. ziekte, zwangerschap enz. Zie hiervoor ook onder de algemene voorwaarden.

Bepalingen betalingswijze

Met deze bepalingen verklaart de student zich, blijkens ondertekening van het aanmeldingsformulier, akkoord.

Het studiejaar begint op 1^e zaterdag van september. Voor de betaling van de opleidingskosten wordt uitgegaan van een fictieve aanvangsdatum van het collegejaar van 1 september.

- Voor het eerste studiejaar dient € 3.300,- voor of op 15 juli direct voorafgaand aan de start van het eerste studiejaar te zijn voldaan. (Bij inschrijvingen en toelating ná 15 juli dient dit bedrag onmiddellijk te worden voldaan.)
- De kosten voor het 2^e en 3^e studiejaar dienen uiterlijk op 15 juli voorafgaand aan het betreffende studiejaar te zijn voldaan.
- Bij overschrijding van bovengenoemde data is de student met ingang van de bewuste datum automatisch in gebreke en zijn vanaf die datum rente, incasso- en administratiekosten verschuldigd zonder dat daarvoor een ingebrekestelling en aanzegging nodig zijn. Rente wordt berekend naar de alsdan geldende wettelijke rentevoet, terwijl 15% incassokosten en € 30 aan administratiekosten worden berekend.
- Het is mogelijk om voor het betalen van de opleidingskosten een betalingsregeling af te spreken.

Annuleringsregeling

De annuleringsregeling maakt deel uit van de algemene voorwaarden die achter in deze gids staan vermeld (art. 4).

Studie onderbreken en weer instromen

Bovenstaande bepalingen zijn ook van kracht wanneer een student door omstandigheden tijdelijk moet stoppen. Behaalde studieresultaten blijven 2 jaar geldig.

Wanneer een student binnen die termijn van 2 jaar weer wil instromen wordt het te betalen bedrag aan opleidingskosten berekend aan de hand van het moment waarop hij/zij wil instromen tegen de dan geldende opleidingskosten onder de voorwaarde dat er nog plaats is in de opleidingsgroep. Dit betekent dat wie bijv. het eerste jaar 'overdoet' alleen de betreffende verhoging van dat jaar bijbetaalt.

Opbouw curriculum

In het 1e jaar staat de theorie ten aanzien van de normale ontwikkeling van het kind centraal. In veelal lichaamsgerichte vakken wordt gewerkt aan voorbereidende therapeutische vaardigheden. Ter ondersteuning hiervan wordt in het eerste jaar ook leertherapie gevolgd waarmee de student inzicht krijgt in zichzelf als toekomstig therapeut. De student houdt t.a.v. de therapeutische vaardigheden een portfolio bij.

Het 2e studiejaar richt zich op de verstoorde ontwikkeling van het kind en het oefenen van het therapeutisch handelen door de student. De verkregen inzichten uit het 1^e jaar worden gebruikt als leerdoelen voor de ontwikkeling tot therapeut. In het 2^e jaar leert men de grondbeginselen aan om zichzelf als middel in therapie te kunnen inzetten.

Het 3^e jaar is de beroepsvormende periode; in de stage komen praktijk en theorie samen. De student behandelt twee kinderen, verwerkt het doorgemaakte leerproces in een scriptie waarna de eindbeoordeling plaatsvindt. Het afstuderen vindt plaats in oktober volgend op het 3^e studiejaar.

Vakken 1^e studiejaar

De opleiding start met een introductiedag op de 1^e zaterdag van september. Studenten ontvangen 6 weken voor aanvang van het studiejaar het definitieve lesrooster voor het komende studiejaar en de uitnodiging en het programma voor de introductiedag. Deze informatie is eveneens te vinden op de studentenportaal van de website www.lebondepart.nl.

Vakken theorievorming

Psychomotoriek

Inhoud

- De plaats van de motorische ontwikkeling binnen het descriptief antropologisch model.
- Begripsvorming over psychomotorische therapie, bewegingsagogiek en bewegingsonderwijs.
- De motorische ontwikkeling: grote -, kleine - inclusief schrijfmotoriek en sensorische motoriek.
- Visies op bewegen en lichamelijkheid.
- Motorische beperkingen, stoornissen en handicaps.
- Motorische observatiemethoden.
- Algemene theorie over tests en toetsen.
- Motorisch onderwijs en therapie.

Leerdoelen, de student:

- heeft inzicht in de ontwikkeling van het bewegingsgedrag van kinderen;
- kan het bewegingsgedrag observeren;
- kent visies, opvattingen en modellen over de motorische ontwikkeling en het motorisch leren.

Psychologie

Inhoud

- Het interactiemodel organisme - gedrag - milieu (OGM - Kugel).
- Theorieën over de psychologie van het lichaam van Kugel.
- Psychologische en psychotherapeutische stromingen.
- Neuropsychologie.
- Ontwikkelingsvoorwaarden en leervoorwaarden in het onderwijs.
- Gedragsproblemen.

Leerdoelen, de student:

- heeft inzicht in de normale sociaal-emotionele en cognitieve ontwikkeling van kinderen van 0-12 jaar;
- heeft inzicht in het descriptieve antropologisch model als diagnostisch middel;
- heeft inzicht in het lichaamsschema (lichaamsplan, lichaamsbesef en lichaamsidee) t.a.v. de persoonsontwikkeling van het kind;
- heeft inzicht in verschillende mensvisies en mensbeelden;
- heeft inzicht in verschillende psychologische ontwikkelingstheorieën en -modellen;
- heeft inzicht in verschillende leertheorieën.

Vakken voorbereidende therapeutische vaardigheden

Onder deze noemer wordt ingegaan op een aantal aspecten die van belang zijn in de ontwikkeling tot therapeut.

Motorische basisvaardigheden

Inhoud en doelstelling

- Het leren beheersen van de motorische basisvaardigheden als voorwaarde om vormen van bewegen ook in de PMKT te kunnen toepassen.
- Begeleidingstechnieken en het creëren van fysieke veiligheid.
- Het oefenen met observatieopdrachten.

Lichaamsgericht werken en stemgebruik

Inhoud en doelstelling

Dit vak is bedoeld om studenten ervaringen met zichzelf te laten opdoen. Om therapeut te worden moet men zichzelf goed kennen en onbevooroordeelde houding kunnen aannemen. Als therapeut zet men zichzelf in als middel, als persoon gaat men technieken gebruiken en interventies plegen die men eerst zelf moet ervaren om het effect daarvan te kunnen weten. Het onderdeel stemgebruik gaat over het leren kennen van de eigen stem, ademtechnieken en stemexpressie. De verplichte leertherapie is een vervolg op dit vak.

Leerdoelen, de student

- ervaart het effect van lichaamsbewustzijn;
- ervaart aspecten van veiligheid en grenzen;
- komt in contact met aspecten van harmonie (waar stroomt het in mij en waar zijn eventuele blokkades);
- kent de mogelijkheden en beperkingen van zijn of haar stem;
- leert zijn of haar stem te gebruiken op een natuurlijke wijze;
- leert zijn of haar stem in te zetten als middel in therapiesituaties;
- ervaart het effect van zijn of haar stemgebruik op anderen.

Beweging en beleving:

Inhoud

- Dansexpressie.
- Releasetechniek;
- Contactimprovisatie.

Leerdoelen; de student

- komt op muziek in beweging vanuit verschillende dansvormen;
- kan zich dynamisch en vrij bewegen in de ruimte;
- leert met 'aandacht in beweging' zichzelf en zijn omgeving waar te nemen;
- leert beweging af te stemmen op de ander (lichaamstaal);
- oefent met het observeren en analyseren van beweging met als doel het beleven van je eigen manier van bewegen en deze te observeren bij anderen;
- leert belevingsthema's te vertalen in beweging;
- oefent met het observeren en onderscheiden van 'waarnemen' en 'oordelen';
- oefent met het verbinden van leservaringen met ervaringen uit het dagelijks leven en het toekomstig therapeutisch handelen.

Creatieve middelen

Inhoud

De ontwikkeling van een kindertekening van 0 tot puberteit.

Werken met en beknopte materiaalkennis van klei, verf en potlood.

Leerdoelen, de student

- in een kindertekening de fases herkennen waarin een kind verkeert;
- door middel van oefeningen met het materiaal ervaren wat de verschillende materialen kunnen teweegbrengen;
- herkent en ervaart dat het inzetten van creatieve middelen een proces losmaakt (als doelstelling in de therapie) zoals bijv. ontladen, structureren enz;
- ervaart dat het niet gaat om het resultaat, (bijv. een mooi schilderwerkje) maar om het inzetten van het middel;
- wordt in de gelegenheid gesteld te reflecteren op zijn eigen vorming en ontwikkeling als therapeut.

Muzikale middelen

Inhoud en leerdoelen

- De muzikale ontwikkeling van het kind in relatie tot de neurologische ontwikkeling.
- Muzikale vorming met kleuters, ook om te weten hoe je het kind iets kan leren (zones van naaste ontwikkeling).
- De invloed van muziek, ritme en zang op de ontwikkeling van het jonge brein.
- Het belang van muziek, ritme en zang.
- Toepassen van muziek, ritme en zang.
- De relatie van ritme met het OGM-model (Kugel).
- Kunnen afstellen op het ritme van het kind.

Sociale competentietraining (Rots&Water) Facultatief

Inhoud en leerdoelen

- De ontwikkeling van de psychosociale driehoek; lichaamsbewustzijn - emotioneel bewustzijn - zelfbewustzijn.
- De ontwikkeling van de fysieke communicatievormen als basis voor de andere, meer verbaal georiënteerde vormen van communicatie.
- Het leren gronden, centreren en concentreren.
- De ontwikkeling en toepassing van het rots en waterconcept op verschillende niveaus; fysiek, mentaal en sociaal.

Vakken 2e studiejaar

De theorievorming over de verstoorde ontwikkeling van het kind.

Psychopathologie

Inhoud

- Kinderpsychiatrische beelden en psychische stoornissen.
- Diagnostische criteria van DSM IV.
- Afweermechanismen.

Leerdoelen, de student

- kennis verkrijgen van de verschillende kinderpsychiatrische beelden en deze aan de hand van de DSM IV een plaats geven;
- in casuïstiek deze beelden kunnen herkennen.

Orthopedagogiek

Inhoud

- Inleiding in de pedagogiek en de orthopedagogiek.

- Mensbeelden in de hulpverlening.
- Vaststellen van behandeldoelen.
- Persoonsgeschiedenis van het kind.
- Theorieën over orthopedagogische begeleiding.
- Ouderbegeleiding.

Leerdoelen, de student

- inzicht in de milieufactoren verkrijgen die de ontwikkeling van het kind beïnvloeden vanuit gezin, school en maatschappij;
- diverse stromingen en strategieën leren en begrijpen in de hulpverlening aan kind en gezin;
- een pedagogisch ondersteunend gesprek kunnen voeren met ouders en andere betrokkenen.

De vakken psychopathologie en orthopedagogiek worden gecombineerd gedoceerd.

Klinische diagnostiek

Inhoud

- Kennis over de handelingsgerichte diagnostiek, van vraagstelling tot indicatiestelling.
- De meest gebruikte testen in Nederland.
- Observeren: het onderscheid tussen waarnemen en oordelen.

Leerdoelen, de student

- elementaire kennis ontwikkelen met betrekking tot de (psycho)diagnostiek van kinderen, zodanig dat rapporten van derden kritisch gelezen kunnen worden.

Diagnostiek in de pmkt praktijk

Leerdoelen, de student

- oefenen met het voeren van een intake gesprek;
- oefenen met het voeren van een anamnese-gesprek;
- uitvoering van een psychomotorisch onderzoek, aan de hand van tests, gedragsobservatie, vragenlijsten voor derden;
- oefenen met rapporteren volgens het schema van de NVPMT;
- maken van een probleemanalyse;
- vanuit rapportage aanzetten kunnen geven voor een psychomotorische behandeling en adviseren voor verder onderzoek en/of verwijzing;
- een behandelingsplan kunnen opstellen.

Vakken therapeutische vaardigheden; oefenen in therapeutisch handelen

Door het gehele 2^e jaar wordt aan de hand van thema's gewerkt aan de vorming en oefening van therapeutische vaardigheden. Dit betreft de vakken:

Haptonomie

Inhoud

- Lichaamsgericht werken vanuit de haptonomie.

Leerdoelen, de student

- ervaart verschillende vormen van het maken van contact met materiaal en andere mensen;
- leert omgaan met eigen grenzen en die van de ander;
- ervaart lichaamsbesef en zelfbesef.

Gespreksvaardigheden

Inhoud

- Niveaus van gesprekvoering (proces, procedure, inhoud).
- Sandwich feedback model.
- Beginselen van communicatiemodel.
- De waarnemingsposities.
- Het communicatiewiel gekoppeld aan het opbouwen van een (gespreks)relatie.

Leerdoelen, de student

- is in staat om in een gesprek een goede relatie met de ouder(s) aan te gaan;
- is in staat om uit te leggen wat het doel van het gesprek is, hoe het gesprek zal verlopen en wordt afgesloten;
- is in staat eigen (voor)oordelen te signaleren en geen rol te laten spelen;
- is in staat om op een adequate manier feedback te geven en te ontvangen.

Sensomotoriek

Inhoud

- Motorisch sensorisch werken.
- Sherborne.

Leerdoelen, de student

- oefent met bewegingsvormen rondom de aspecten zelfbesef en lichaamsbesef;
- oefent met bewegingsvormen met betrekking tot het plannen van beweging;
- oefent met het werken met spelvormen.

Therapeutische vaardigheden in de Kinder- en Jeugdpsychiatrie

Inhoud en leerdoelen

De student kan een therapeutisch klimaat scheppen afgestemd op de psychische stoornis van een kind. Dit therapeutisch klimaat wordt gevormd door:

- de attitude van de therapeut;
- de structuur die nodig is bij een specifieke stoornis;
- de interventies passend bij de uit de hulpvraag geformuleerde doelstelling.

De student heeft ervaring opgedaan (geoefend) met enkele (bewegings)interventies gekoppeld aan een specifieke indicatie.

Muziektherapie

Inhoud

- Therapeutisch omgaan met muziek.

Leerdoelen, de student

- kan omgaan met verschillende muziekinstrumenten;
- maakt kennis met muziektherapeutische interventies.

In de tweede helft van het 2^e studiejaar komen de theorie en de praktijk van de psychomotorische kindtherapie samen in het vak:

PMKT Praktijk, *Methodieken en middelen in de pmkt*

Inhoud

- Therapeutisch omgaan met bewegingsspel.
- Therapeutisch omgaan met creatieve materialen en middelen.
- Werken met metaforen en spel.

Leerdoelen, de student

- kan verschillende bewegingssituaties creëren;
- heeft geoefend met materialen en middelen zoals klei, tekenen enz;
- heeft inzicht in de non-verbale communicatie via verschillende middelen;
- kan onderscheid maken tussen activiteit, begeleiding en therapie.

Werkwijze van de pmkt-technieken:

Inhoud

Verantwoord handelen in het therapeutisch proces:

- Het therapeutisch klimaat / therapeutische uitgangspunten / basisvoorwaarden.
- Opstellen en uitvoeren van een behandelingsplan.
- Hechtingsrepresentaties.
- Overdracht en tegenoverdracht.
- Fases in het therapeutisch proces.
- Evalueren/reflecteren op het therapeutisch proces.
- Casuïstiek door middel van videobeelden, analyse interventies.
- Specifieke interventies bij verschillende psychiatrische stoornissen.
- Individuele therapie versus groepstherapie.

Leerdoelen, de student

- oefenen met het opstellen van een behandelingsplan;
- verschillende interventietechnieken en begeleidingstechnieken toe kunnen passen;
- oefenen met het opbouwen van een therapeutische relatie;
- bewustwording -zijn van de therapeutische attitude;
- herkennen van verschillende fases in het therapeutisch proces;
- tonen van zelfreflectie;
- inzicht tonen in het therapeutisch proces en therapeutische interventies;
- inzicht tonen in het creëren van een therapeutisch klimaat toegesneden op de hulpvraag van het kind.

Derde studiejaar.

De stage, de scriptie en het afstuderen

Het 3^e leerjaar omvat een stage in het werkveld, individuele supervisie, begeleide intervisiebijeenkomsten en het schrijven van een scriptie. De studiebelasting van het 3^e leerjaar is ca. 450 uur.

De begeleiding vanuit de opleiding in het derde jaar is afgestemd op aanvang van de stage in september. De inhoud van de maandelijkse bijeenkomsten volgt het therapeutisch proces. Het is daarom belangrijk dat de student halverwege het 2e jaar zich oriënteert op mogelijke stageplaatsen, zodat de continuïteit en synchroniciteit van het leerproces gewaarborgd is.

Belangrijk om te weten

- Wanneer de student door omstandigheden (ziekte, zwangerschap o.i.d.) niet in september kan starten dan wordt vanuit de opleiding aangeraden een jaar te stoppen en in het volgende studiejaar aan de stage te beginnen.

- Wanneer tijdens de stage een behandelproces met een kind door omstandigheden niet kan worden afgerond dan moet de student een derde kind in behandeling nemen. In de meeste gevallen leidt dit tot een verlengde stage. Hieraan kunnen ook extra kosten verbonden zijn.

De stage

De student regelt zelf een stageplaats a.d.h.v. een lijst met instellingen, beschikbaar gesteld vanuit de opleiding. Daarvoor komen in aanmerking multidisciplinaire organisaties zoals instellingen voor jeugdhulpverlening, instellingen binnen de (para)medische, orthopedagogische, geestelijke gezondheidszorg en binnen het (speciaal) onderwijs. Steeds vaker bieden vrij gevestigde therapeuten een stageplaats binnen hun eigen praktijk aan. De stage kan niet op de eigen werkplek van de student worden doorlopen, tenzij op een andere afdeling dan waarin men werkzaam is en los van de hiërarchie van de eigen werkplek. De stageverlenende instelling dient voor een praktijkbegeleider te zorgen. Na goedkeuring van de stageplaats door de directeur van de opleiding kan de student vanaf september met de stage starten.

Tijdens de stageperiode, welke loopt van september tot en met juni, moeten minimaal 2 kinderen worden onderzocht en behandeld in 25 behandelsessies. (Dit betekent dat twee volledige behandelprocessen worden doorlopen). De student leert in de stage de middelen van de psychomotorische kindtherapie onder begeleiding te hanteren. Het doel is tweërlei: 1. de eigen mogelijkheden als therapeut ervaren en 2. inzicht verwerven in het therapeutisch handelen tijdens de omgang met kinderen en met collega-hulpverleners.

Aan de volgende doelen wordt tijdens de stage gewerkt:

- Het door middel van observatie kunnen signaleren van problemen bij kinderen en het leren onderkennen en inschatten van hun mogelijkheden en beperkingen.
- Het voeren van gesprekken met ouders en andere betrokkenen, en in het bijzonder van anamnese-gesprekken.
- Het kunnen formuleren van de probleemstelling bij kinderen en het opstellen van onderzoekshypothesen.
- Het opdoen van ervaring in het onderzoeksproces en de procedures van de diagnostiek ten behoeve van de psychomotorische behandeling.
- Het kunnen opstellen van een onderzoeksrapport.
- Het kunnen opstellen van een behandelingsplan, mede aan de hand van eigen verworven gegevens en met gebruikmaking van gegevens uit andere disciplines (arts, psycholoog, orthopedagoog, maatschappelijk werker e.a.).
- Het kunnen opbouwen van een therapeutische relatie met de kinderen en een vertrouwensrelatie met ouders en medehulpverleners.
- Het creëren van een therapeutisch klimaat.
- Het kunnen kiezen van de juiste strategie en de therapeutische interventies.
- Het creatief omgaan met en toepassen van een zo groot mogelijk scala aan sensorische, motorische, creatieve en muzikale middelen, mede vanuit de principes van Le Bon Départ.
- Het kunnen opstellen van een evaluatierapport, c.q. eindrapport van de gegeven therapie.
- Het kennen van de mogelijkheden en de grenzen van de psychomotorische kindtherapie.
- Het kritisch beschouwen van en het bereid zijn inzicht te krijgen in het eigen functioneren, zowel in de therapeutische situatie als in relatie met overige betrokkenen.
- Het verwoorden van de opgedane ervaringen in een uitvoerig schriftelijk verslag (scriptie).
- Het verdiepen van een van de aspecten van pmkt door het verrichten van een onderzoek of literatuurstudie en deze opnemen in de scriptie.

De begeleiding van het stageproces omvat:

- praktijkbegeleiding op stageplaats (te leveren door de stageverlenende instelling);
- individuele supervisie (door supervisors verbonden aan de opleiding);
- negen begeleide intervisiebijeenkomsten, (gemiddeld 1x per maand) op zaterdag op de leslocatie;
- scriptiebegeleiding.

Scriptie

Na afronding van de stage wordt de scriptie geschreven. De doelstelling van de scriptie is de verantwoording van de integratie theorie en praktijk zoals opgedaan tijdens de drie studiejaar. Daarnaast doet de student een (literatuur)onderzoek. De student kiest zelf een onderzoeksonderwerp passend bij zijn of haar beroepsprofiel. Bijvoorbeeld één van de ontwikkelingsgebieden van een kind, een specifieke motorische stoornis, een leerprobleem, een verhandeling over nieuwe wetenschappelijke inzichten t.a.v. kinderen, etc.

De inhoud van de scriptie is een samenvattende beschrijving van het ontwikkelingsproces van de student, vóór en tijdens de opleiding.

De student vraagt zelf één van de docenten van de opleiding pmkt als scriptiebegeleider. De scriptie dient twee maanden voor de afstudeerdatum gereed te zijn. Tijdens het afstuderen houdt de student een presentatie over zijn/haar onderzoek.

Het afstuderen en de diploma-uitreiking vindt plaats in oktober, aansluitend op het derde lesjaar.

Beoordeling

De individuele supervisor en de scriptiebegeleider beoordelen het stageproces. Samen komen zij tot een eindcijfer. De beoordelingscriteria van de stageperiode zijn dat de student heeft laten zien:

- op adequate en invoelende wijze een therapeutisch contact met een kind te kunnen aangaan;
- een therapieproces te kunnen faseren en structureren;
- in de eigen therapeutische attitude een ontwikkeling en groei te hebben doorgemaakt.

Beoordelingscriteria van de scriptie zijn:

- een onderbouwde verantwoording van de integratie theorie en praktijk;
- een verantwoorde beschrijving onderbouwd met literatuur van het onderzoeksonderwerp.

Literatuur

Een actuele literatuurlijst is uiterlijk 4 weken vóór aanvang van de lessen beschikbaar via de studentenportaal op de website www.lebondepart.nl Readermateriaal wordt door de opleiding aangereikt bij aanvang van de lessen of is via de website beschikbaar.

Ingeschreven studenten kunnen student-lid worden van de NVPMT en ontvangen het Tijdschrift voor Psychomotorische Kindertherapie en Educatie.

Bibliotheek

De opleiding beschikt over een bescheiden bibliotheek. Iedere student ontvangt een actuele lijst van beschikbare boeken. Deze lijst wordt regelmatig aangevuld.

Leslocatie

De opleidingslocatie aan het Veldzicht 2b, 3454 PW bevindt zich in Utrecht, De Meern en is per auto vanaf de A2 en A12 gemakkelijk te bereiken. Met openbaar vervoer zijn er busverbindingen vanaf station Utrechts CS.

De opleiding beschikt over een parkeerplaats en is gratis.

Op de website van Le Bon Départ zijn de routebeschrijvingen beschikbaar.

De lessen starten om 09.30 uur en eindigen meestal rond 16.30 uur. In de ochtend is er een korte koffiepauze van 15 minuten en tussen de middag een lunchpauze van 45 minuten. Voor lichaamgerichte vakken wordt een gymzaal in de buurt van de cursuslocatie gehuurd of wordt gewerkt in het Aikidocentrum aan de Oude Kerkstraat 32 te Utrecht (wijk Witte Vrouwen, zijstraat Biltstraat).

Deze vakken vinden plaats in de middag wat betekent dat in de lunchpauze hier naar toe wordt gereisd. Voor specifieke therapievakken wordt ook naar centra in het land gereisd, plaats en data worden in het jaarrooster bekendgemaakt.

Roosterwijzigingen worden weergegeven op de studentenportaal van de website van de opleiding (www.lebondepart.nl).

Lesdata

Het 1^e studiejaar start gewoonlijk op de 1^e zaterdag in september met een introductiedag. Uiterlijk 6 weken voor aanvang van het studiejaar wordt een gespecificeerd, definitief lesrooster toegestuurd.

In het rooster worden 2 reservedagen opgenomen die in geval van lesuitval worden gebruikt (b.v. ziekte docent, extreme weersomstandigheden enz.). Deze data dienen te worden vrijgehouden voor de opleiding.

Lesdata en roosterwijzigingen worden bijgehouden op de website.

Website

De studiegids kan toegezonden worden of gedownload worden op de website www.lebondepart.nl.

Hier vind je ook info over andere cursussen die bij onze opleiding worden aangeboden.

Algemene voorwaarden

1.1 Toepasselijkheid

Deze algemene voorwaarden zijn van toepassing op alle aanbiedingen en overeenkomsten en/of rechtshandelingen van Le Bon Départ terzake activiteiten aan of voor deelnemers en/of opdrachtgevers.

1.2 In deze algemene voorwaarden wordt verstaan onder:

Le Bon Départ: Stichting Le Bon Départ. Ingeschreven in het register van de Kamer van Koophandel regio Breda onder nummer 41102904.

Activiteit: een door Le Bon Départ georganiseerde opleiding, cursus, maatwerk cursus of -training, lezing, seminar, studiedag of soortgelijke gebeurtenis.

Deelnemer: de persoon die zich voor een activiteit heeft ingeschreven of heeft doen inschrijven.

Inschrijving: het zich op de aangegeven wijze met behulp van het daartoe aangewezen inschrijfformulier geldig aanmelden voor een activiteit.

Annulering: de aangetekende schriftelijke opzegging van deelname aan een activiteit door een deelnemer.

Cursusgeld/opleidingskosten: Het bedrag dat Le Bon Départ in haar brochure of informatiepakket hanteert voor deelname aan een activiteit.

Prijs: het bedrag dat Le Bon Départ hanteert in haar offerte voor een maatwerk cursus of -training, lezing, seminar, studiedag of soortgelijke gebeurtenis.

Overmacht: onder overmacht wordt een plotselinge situatie verstaan (rampspoed, overlijden) die onvoorzien is. Situaties waarin sprake is van eigen keuze worden niet tot overmacht gerekend evenals verkregen inzicht tijdens het leerproces dat leidt tot stoppen.

2. Algemene regels voor activiteiten

2.1 Een inschrijving kan schriftelijk of per e-mail geschieden.

2.2 Le Bon Départ kan een deelnemer weigeren als niet aan de toelatingsvoorwaarden wordt voldaan.

2.3 Een activiteit gaat door als er zich naar de mening van Le Bon Départ voldoende deelnemers hebben aangemeld.

2.4 Uiterlijk twee weken voor de geplande startdatum beslist Le Bon Départ over het al dan niet doorgaan van de activiteit.

2.5 Le Bon Départ houdt zich het recht voor de locatie van een activiteit alsmede de data waarop een activiteit plaats zal vinden aan te passen.

3. Aanbod van activiteiten

3.1 Le Bon Départ kondigt haar activiteiten aan in media, websites, studiegids en informatiepakketten. De prijzen, plaatsen en data daarin genoemd zijn onder voorbehoud.

3.2 Prijzen zijn slechts bindend na schriftelijke bevestiging van de inschrijving door Le Bon Départ.

3.3 Le Bon Départ is gerechtigd om wijzigingen aan te brengen in de lijst van reeds aangekondigde docenten.

3.4 Le Bon Départ verplicht zich activiteiten uit te voeren overeenkomstig de studiegids of het informatiepakket tegen het daarin aangekondigde cursusgeld of tegen de in een offerte opgenomen prijs.

4. Annulering en afwezigheid

4.1 Een deelnemer kan deelname aan een activiteit alleen schriftelijk en aangetekend annuleren. Bij annulering wordt onderscheid gemaakt tussen deelname aan een korte cursus, deelname aan de Post HBO Opleiding Psychomotorische Kindertherapie of het annuleren van een opdracht waarvoor is geoffreerd.

4.1.2. Annuleren van deelname aan een korte cursus kan zonder kosten tot 60 dagen voor aanvang van de cursus. Bij annulering van deelname aan een korte cursus binnen de termijn van 15 en 60 dagen voor aanvang van de betreffende cursus wordt 50% van het cursusgeld in rekening gebracht. Daarna is het totale cursusgeld verschuldigd.

4.1.3 Annuleren van deelname aan de post HBO Opleiding Psychomotorische Kindertherapie kan zonder kosten tot 60 dagen voor aanvang van de opleiding. Bij annulering van deelname aan de post HBO Opleiding Psychomotorische Kindertherapie binnen de termijn van 15 en 60 dagen voor aanvang van de opleiding wordt 50% van de opleidingskosten voor het lopende studiejaar in rekening gebracht. Daarna zijn de gehele opleidingskosten voor het lopende studiejaar verschuldigd.

4.1.4 Bij annulering van een opdracht (getekende offerte) binnen 30 dagen voorafgaande aan de eerste uitvoeringsdatum wordt het gehele bedrag in rekening gebracht.

4.2. Een deelnemer van een korte cursus of de post HBO Opleiding Psychomotorische Kindertherapie heeft bij annulering het recht om een vervangende deelnemer aan de opleiding of cursus te laten deelnemen (mits aan de toelatingscriteria wordt voldaan).

4.2.2 De opdrachtgever van een maatwerktraject heeft bij annulering van een getekende offerte het recht om in overleg met de directeur van Le Bon Départ voor uitvoering naar een andere datum te zoeken. Eventuele meerkosten i.v.m. contractbreuk uitvoerende(n) worden in rekening gebracht.

4.3 Indien een deelnemer door overmacht (zulks ter beoordeling van de directeur van Le Bon Départ) een belangrijk deel van een activiteit heeft moeten verzuimen dan zal Le Bon Départ voor zover mogelijk, deze deelnemer in staat stellen bij de eerstvolgende, soortgelijke activiteit het verzuimde deel in te halen tegen de dan geldende opleidingskosten.

4.4 Indien een deelnemer door overmacht (zulks ter beoordeling van de directeur Le Bon Départ) moet stoppen met de opleiding dan kan de deelnemer een verzoek tot restitutie indienen bij de directeur van Le Bon Départ. De directeur beslist over het al dan niet verlenen van restitutie. Het eventueel te restitueren bedrag wordt als volgt berekend: 50 % van de opleidingskosten min 10 % van de termijn voor elke genoten opleidingsmaand. (Dit betekent dat na vijf genoten opleidingsmaanden er geen restitutie meer plaatsvindt.)

4.5 Le Bon Départ is nimmer verplicht cursusgeld geheel of gedeeltelijk te restitueren, ook niet als een soortgelijke activiteit niet meer door Le Bon Départ wordt georganiseerd.

4.6 Voor overige regelingen rondom afwezigheid gelden de bepalingen in het Onderwijs en Examenreglement (OER). Elke deelnemer aan de post HBO opleiding ontvangt bij aanvang van de studie het OER.

5. Betalingsvoorwaarden

5.1 Tenzij specifieke betalingscondities zijn overeengekomen, ontvangt iedere deelnemer na inschrijving een nota welke binnen twee weken na dagtekening dient te worden voldaan.

5.2 Vanaf de veertiende dag volgend op de dag waarop de betalingstermijn is verstreken, is voor elke maand van overschrijding een rentebedrag verschuldigd berekend naar de alsdan geldende wettelijke rentevoet.

5.3 Kosten van opdrachten dienen binnen 14 dagen na ondertekening van de offerte te zijn voldaan. Eventuele datumwijzingen na ondertekening leiden niet tot opschorting van betaling.

5.4 Le Bon Départ houdt zich het recht voor in voorkomende gevallen de uitvoering van de overeenkomst op te schorten totdat de betaling is ontvangen.

6. Aansprakelijkheid

6.1 Le Bon Départ is niet aansprakelijk voor schade die een deelnemer lijdt door tekortkoming van Le Bon Départ tenzij de schade het directe gevolg is van opzet of grove schuld aan de zijde van de statutaire directie van Le Bon Départ.

6.2 Le Bon Départ is niet aansprakelijk voor schade of lichamelijk (fysiek, psychisch) letsel ontstaan tijdens de contacturen van activiteiten.

6.3 De inhoud van het schriftelijke materiaal is zo goed mogelijk samengesteld op basis van wetenschappelijk onderzoek en/of praktische ervaring. Le Bon Départ aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid voor het opvolgen en/of interpreteren door deelnemers van de

aanbevelingen in het schriftelijke materiaal neergelegd en/of van mondelinge aanwijzingen bij de activiteiten gegeven.

6.4 Een grond die aanleiding zou kunnen zijn tot een vordering tot schadevergoeding dient uiterlijk één maand na ontdekking bij Le Bon Départ schriftelijk te zijn ingediend.

7. Privacybeginsel

7.1 De opleiding gaat integer om met persoonlijke gegevens van studenten. Alle informatie die door studenten verstrekt wordt is vertrouwelijk voor het opleidingsinstituut, haar medewerkers en de docenten. Deze worden niet zonder toestemming van de studenten verspreid.

Overige Informatie

Nederlandse Vereniging voor Psychomotorische Kindertherapie

secretariaat@nvpmkt.nl

www.nvpmkt.nl

Platform Bewegen en Hulpverlening

Secretariaat Hester Bijsterbosch

h.bijsterbosch@rocrijnijsse.nl

www.infositepmt/platform